

Sygn. akt I ACa 633/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 listopada 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Roman Sugier
Sędziowie :	SA Ewa Jastrzębska SO del. Ewa Solecka (spr.)
Protokolant :	Magdalena Bezak

po rozpoznaniu w dniu 21 listopada 2014 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa R. S., A. S. i E. S.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej (...) w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej

z dnia 29 kwietnia 2014 r., sygn. akt I C 174/11

1) zmienia zaskarżony wyrok:

a) w punkcie 1/ w ten sposób, że zasądzoną nim kwotę 186.872,85 złotych obniża do kwoty 136.872,85 (sto trzydzieści sześć tysięcy osiemset siedemdziesiąt dwa i 85/100) złotych,

b) w punkcie 2/ w ten sposób, że zasądzoną nim kwotę 61.843,54 złotych obniża do kwoty 41.843,54 (czterdzieści jeden tysięcy osiemset czterdzieści trzy i 54/100) złotych,

c) w punkcie 6/ w ten sposób, że nie obciąża powodów kosztami procesu,

d) w punkcie 7/ w ten sposób, że kwotę którą strona pozwana obowiązana jest uiścić na rzecz Skarbu Państwa tytułem części opłaty sądowej obniża z 12.705 złotych do 10.286 (dziesięć tysięcy dwieście osiemdziesiąt sześć) złotych oraz kwotę, którą nakazano pobrać z tytułu wydatków obniża z 491,70 do 379,31 (trzysta siedemdziesiąt dziewięć i 31/100) złotych,

e) w punkcie 8/ w ten sposób, że go uchyla;

- 2) oddała apelację w pozostałej części;
- 3) nie obciąża powodów kosztami postępowania apelacyjnego.

IACa 633/14

UZASADNIENIE

Powodowie E. S., R. S. i małoletni A. S. wnieśli o zasądzenie od strony pozwanej (...) Spółki Akcyjnej w W. :

-na rzecz powódki E. S.:

-kwoty 300.000zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę z ustawowymi odsetkami od dnia 5 maja 2011r.,

-kwoty 8.000zł tytułem utraconych zarobków z odsetkami od dnia 5 maja 2011r. ,

-renty w kwocie 1.500zł miesięcznie tytułem utraty częściowej zdolności do pracy, płatnej do 10-go każdego miesiąca ,

-na rzecz powoda R. S.:

-kwoty 150.000zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę z ustawowymi odsetkami od dnia 5 maja 2011r.,

-kwoty 50.000zł tytułem utraconych zarobków z ustawowymi odsetkami od dnia 5 maja 2011r.,

-renty w kwocie 4.000zł miesięcznie płatnej z góry do 10-go każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami w przypadku niedotrzymania terminu płatności ,

-kwoty 50.000zł tytułem sumy potrzebnej do przygotowania do innego zawodu z ustawowymi odsetkami od dnia 5 maja 2011r.,

-na rzecz małoletniego A. S.:

-kwoty 150.000zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę z ustawowymi odsetkami od dnia 5 maja 2011r.,

-renty w kwocie 1.000zł miesięcznie tytułem zmniejszenia widoków na przyszłość, płatnej do 10-go każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami w przypadku

niedotrzymania terminu płatności

oraz o zasądzenie na rzecz powodów kosztów postępowania .

Pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powodów na rzecz strony pozwanej kosztów postępowania , powołując się na wypłacone przez siebie świadczenia na rzecz każdego z powodów.

W toku sprawy powodowie cofnęli powództwo bez zrzeczenia się żądania w zakresie rent na rzecz E. S., R. S. i A. S. oraz kwoty 50.000zł na rzecz powoda R. S. na koszty przygotowania do innego zawodu, na co strona pozwana na rozprawie wyraziła zgodę.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy w Bielsku-Białej:

1/ zasądził od strony pozwanej (...) Spółka Akcyjna w W. na rzecz powódki E. S. kwotę 186.872,85zł z ustawowymi odsetkami od dnia 5 maja 2011r. do dnia zapłaty;

2/ zasądził od strony pozwanej (...) Spółka Akcyjna w W. na rzecz powoda R. S. kwotę 61.843,54zł z ustawowymi odsetkami od dnia 5 maja 2011r. do dnia zapłaty;

3/ zasądził od strony pozwanej (...) Spółka Akcyjna w W. na rzecz małoletniego powoda A. S. kwotę 27.000zł z ustawowymi odsetkami od dnia 5 maja 2011r. do dnia zapłaty;

4/ oddalił powództwo w pozostałym zakresie;

5/ umorzył postępowanie w zakresie cofniętego powództwa;

6/ zasądził od powodów na rzecz strony pozwanej kwotę 646,80zł tytułem zwrotu części kosztów procesu;

7/ nakazał stronie pozwanej uiścić na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej) kwotę 12.705zł tytułem części opłaty sądowej od której uiszczenia powodowie zostali zwolnieni oraz 491,70zł tytułem zwrotu części wydatków na opinię biegłego;

8/ nakazał powodom uiścić na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej) kwotę 913,18zł tytułem zwrotu części wydatków na opinię biegłego i odstępuje od obciążania powodów na rzecz Skarbu Państwa brakującą częścią opłaty sądowej.

Rozstrzygnięcie powyższe Sąd oparł na następujących ustaleniach i zważeniach :

Bezspornym było, że w dniu 29.08.2009r. doszło do wypadku samochodowego, w którym poszkodowani zostali wszyscy powodowie. Sprawca tego wypadku prowadził samochód objęty ubezpieczeniem od odpowiedzialności cywilnej przez pozwanego .

E. S. w wyniku potrącenia przez samochód osobowy w dniu 29.08.2009 r. doznała:

-urazu czaszkowo-mózgowego: krawiaka okularowego oka prawego, rany okolicy czołowej, złamania przedniej i tylnej ściany prawe zatoki czołowej , złamania kości ciemieniowej czołowej, struktur prawego oczodołu i prawej kości szczękowej, złamania ściany przedniej prawej zatoki szczękowej, krwiaka przymózgowego w prawej okolicy czołowej oraz ogniska stłuczenia w lewej okolicy czołowej - skutkującego powstaniem niewielkiego wgłobienia w kościach pokrywy czaszki, blizną na głowie oraz niewielkiego stopnia cerebrastenią pourazową.

-urazu klatki piersiowej ze stłuczeniem płuc - wygojonego bez następstw funkcjonalnych.

-urazu jamy brzusznej wymagającego laparotomii – szycia pękniętego płata wątroby, z następową blizną powłok brzucha i utrzymującym się krwakiem wątroby.

-złamania bocznej lewej części łuku kręgu C6 i C7 przechodzącego przez wyrostki stawowe, bez przemieszczeń oraz złamania wyrostków poprzecznych lewych kręgów L1 i L2 - wygojone bez następstw funkcjonalnych.

-wieloodłamowego, podglówkowego złamania kości ramiennej - skutkującego ograniczeniem ruchomości w prawym stawie barkowym.

-otwartego wieloodłamowego złamania kości prawego podudzia, powikłanego brakiem zrostu i wymagającego długotrwałego noszenia stabilizatora zewnętrznego - skutkującego m.in. koślawą deformacją osi kolana prawego, niestabilnością przednio-przyśrodkową kolana prawego oraz bliznami na skórze podudzia.

Powyższe schorzenia powodują trwały uszczerbek zdrowia powódki w wysokości 62 %.

R. S. na skutek wypadku doznał następujących obrażeń ciała:

-urazu czaszkowo-mózgowego: złamania kości czołowej prawej oraz krwotocznego stłuczenia płata czołowego prawego - skutkujących utrwaloną nerwicą oraz cerebrastenią pourazową,

-rany tłuczonej prawego łuku brwiowego oraz licznych otarć naskórka twarzy- wygojonych z pozostawieniem niewielkich blizn,

-urazu prawego stawu biodrowego - bez następstw funkcjonalnych,

-urazu obu kolan oraz otarć naskórka kolana prawego - wygojonych z pozostawieniem blizn na prawym kolanie i skutkujących nawracającym zapaleniem kaletki przedrzepkowej kolana prawego.

Powoduje to trwały uszczerbek zdrowia powoda w wysokości 23 %.

A. S. doznał następujących obrażeń ciała:

-urazu głowy z objawami wstrząśnienia mózgu i złamaniem twarzoczaszki oczodołu i zatoki szczękowej prawej, wygojone z pozostawieniem blizny na twarzy, bez innych następstw funkcjonalnych.

-złamania obu kości podudzia prawego z przemieszczeniem odłamów, wymagającego stabilizacji śródspikowej - wygojonego z pozostawieniem blizn.

-złamania kości strzałkowej lewej - wygojonego bez następstw funkcjonalnych.

-rany ciętej ręki lewej z uszkodzeniem ścięgna prostownika palca III wymagającym zeszyca operacyjnego - wygojonej z pozostawieniem blizny.

Powyższe schorzenia powodują trwały uszczerbek zdrowia powoda w wysokości 7 %.

Powodowie zgłosili u strony pozwanej szkodę na ich osobach i zażądali zapłaty zadośćuczynienia i odszkodowania. Pozwana przyznała i wypłaciła tytułem zadośćuczynienia: powódce 120.000 zł., powodowi R. S. 70.000 zł i powodowi A. S. 53.000 zł.

W toku postępowania likwidacyjnego strona pozwana w kwietniu 2010r. stwierdziła w skutek wypadku 100% uszczerbku na zdrowiu powódki, u powoda R. S. 59%, a u powoda A. S. - uszczerbek na zdrowiu w wysokości 44%.

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie znajdujących się w aktach sprawy dokumentów, w tym przede wszystkim dokumentacji medycznej oraz dowodu z przesłuchania powodów. Kluczowe znaczenia z punktu widzenia rozstrzygnięcia sprawy i zasadności zgłoszonych przez powodów żądań miała opinia sporządzona Uniwersytet (...) we W., której wnioski Sąd w całości podzielił.

W ocenie Sądu 62% trwały uszczerbek na zdrowiu poniesiony przez powódkę E. S., czasookres całkowitej niezdolności do pracy powódki do czerwca 2010r. a następnie konieczny 10 miesięczny okres rehabilitacyjny, uraz psychiczny powódki wskutek wypadku trwający 20 miesięcy, dolegliwości bólowe nasilone po wypadku przez okres 10 miesięcy o mniejszym natężeniu do dnia dzisiejszego, konieczność dalszego leczenia i rehabilitacji powódki, skutki

wypadku na przyszłość (blizny na ciele, ograniczona sprawność fizyczna, niemożność noszenia butów na wysokim obcasie, utrudnienie wykonywania zawodu położnej, konieczność pozostawania na diecie lekkostrawnej, zmiana wcześniejszego trybu życia, wpływ tego wypadku na życie całej rodziny powódki) pozwalają na przyjęcie kwoty 300.000zł zadośćuczynienia należnego powódce, po odliczeniu kwoty 120.000zł którą powódka otrzymała, daje kwotę należną do zasądzenia na rzecz powódki 180.000zł.

W odniesieniu do powoda R. S. Sąd pierwszej instancji uznał, że trwały uszczerbek na zdrowiu w wysokości 23%, czasookres 3 miesięcy całkowitej niezdolności do pracy spowodowany dolegliwościami powoda, nasilone dolegliwości bólowe bezpośrednio po wypadku, utrzymujące się nadal dolegliwości bólowe głowy, kolana prawego i biodra prawego, powikłania na skutek wypadku natury psychicznej wymagające leczenia psychiatrycznego i psychologicznego od chwili wypadku i w dalszym ciągu, konieczność okresowego leczenia ortopedycznego kolana, wzmożona nerwowość powoda wpływająca na jego codzienne funkcjonowanie w rodzinie i na płaszczyźnie zawodowej pozwalają Sądowi na przyjęcie kwoty 120.000zł zadośćuczynienia należnego powodowi po odliczeniu kwoty 70.000zł, którą powód otrzymał, daje kwotę należną do zasądzenia na rzecz powoda 50.000zł.

Biorąc pod uwagę 7% trwały uszczerbek na zdrowiu powoda A. S., nasilone dolegliwości bólowe przez okres 9 miesięcy po wypadku, utrzymujące się dolegliwości bólowe podudzia prawego do dnia dzisiejszego, 9 miesięczny okres leczenia, skutki wypadku na przyszłość, bolesność kończy dolnych w miejscach złamań, ograniczenie aktywności fizycznej powoda, zmiana poprzedniego trybu życia całej rodziny, wpływ wypadku na życie całej rodziny, Sąd przyjął kwotę 80.000zł jako należne małoletniemu A. S. zadośćuczynienie, po odliczeniu kwoty 53.000zł, którą powód otrzymał daje to kwotę 27.000zł należną do zasądzenia na rzecz powoda.

Odsetki od zasądzonych zadośćuczynienia i odszkodowania zasądzono od 5 maja 2011r. tj. od wytoczenia powództwa - zgodnie z żądaniem powodów, mając na uwadze, iż powodowie przed wytoczeniem powództwa wzywali stronę pozwaną do zapłaty dalszych dochodzonych pozwem zadośćuczynień i odszkodowań za utracone zarobki (art. 481§1 kc).

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 100kpc stosunkowo je rozdzielając.

Powodowie wygrali w 35%. Ponieśli koszty w kwocie 15.251zł. Strona pozwana poniosła koszty procesu w kwocie 7.217zł.

Pozwana wniosła apelację od powyższego wyroku, zaskarżając go w części oznaczonej:

- I. punktem 1 - uwzględniającej powództwo co do kwoty 100.000,00 zł
- II. punktem 2 - uwzględniającej powództwo co do kwoty 50.000,00 zł
- III. punktem 3 - w całości.

Zaskarżonemu orzeczeniu zarzuciła:

1. Naruszenie prawa materialnego, tj.:

a. art. 445 § 1 k.c. przez niewłaściwe jego zastosowanie polegające na przyjęciu, iż w kontekście stanu faktycznego sprawy i rozmiaru krzywdy jakiej doznali powodowie, w związku z uszkodzeniem ciała, zasła podstawa do przyznania im zadośćuczynienia w zasądzonych wyrokiem kwotach oraz że zasądzone sumy są odpowiednie w rozumieniu powyższego przepisu podczas gdy w rzeczywistości są rażąco wygórowane,

b. art. 455 k.c. w zw. z art. 481 § 1. k.c., poprzez nieprawidłowe oznaczenie początkowego terminu naliczania odsetek od zasądzonej kwoty zadośćuczynienia tj. od dnia 5 maja 2011 r. a nie od daty wyrokowania tj. od 29 kwietnia 2014 r.

2. Naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na treść wyroku, tj.: art. 233 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego

w szczególności ustalenie rozmiaru krzywdy w oderwaniu od zebranego materiału dowodowego i ustalenie zadośćuczynienia na poziomie rażąco wygórowanym w stosunku do doznanego przez powodów rozmiaru krzywdy.

Wskazując na powyższe zarzuty, wniosła o:

- zmianę zaskarżonego orzeczenia i oddalenie powództwa w zaskarżonym zakresie oraz zasądzenie na rzecz pozwanego kosztów procesu;
- ewentualnie o uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji

Powodowie wniesli o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył :

Apelacja była częściowo zasadna.

Na wstępie stwierdzić należy , że Sąd Okręgowy poczynił w sprawie szczegółowe i wyczerpujące ustalenia faktyczne, które nie były kwestionowane przez skarżącą, a Sąd Apelacyjny przyjmuje je za własne .

Zasadniczy zarzut apelacji pozwanej dotyczył wysokości kwot zasądzonych na rzecz każdego z pozwanych tytułem uzupełnienia zadośćuczynienia ponad sumy, jakie wcześniej wypłaciła im pozwana spółka. Skarżąca prezentowała pogląd, że należytem zadośćuczynieniem dla powódki E. S. jest 200.000 zł, dla powoda R. S. 70.000 zł, a dla powoda A. S. - 53.000 zł, a więc zaskarżonym wyrokiem powinna zostać zasądzona tylko kwota 80.000 zł na rzecz E. S., stanowiąca różnicę pomiędzy 200.000 całego zadośćuczynienia, a 120.000 zł jaką E. S. już od pozwanej otrzymała. Zadośćuczynienia wypłacone pozostałym powodom w toku postępowania likwidacyjnego szkody pokryły bowiem ich należność w całości.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, zachodziły podstawy do zmiany wyroku, jednak nie w takim zakresie, jak wnioskowała skarżąca.

Stosownie do treści art. 445 § 1 kc w związku z art. 444 § 1 kc w razie uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia, Sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę. Ustawodawca wskazał, że suma pieniężna przyznana tytułem zadośćuczynienia ma być „odpowiednia”, nie sprecyzował jednak zasad ustalania jej wysokości. Nie ulega wątpliwości, że o rozmiarze należnego zadośćuczynienia decyduje rozmiar doznanej krzywdy, zadośćuczynienie ma bowiem na celu naprawienie szkody niemajątkowej, wyrażającej się doznaną krzywdą w postaci cierpień fizycznych i psychicznych. Nie dający się ściśle wymierzyć charakter krzywdy sprawia, że ustalenie jej rozmiaru, a tym samym i wysokości zadośćuczynienia zależy od oceny sądu.

Na wstępie podkreślić należy, że ponieważ sąd meriti dysponuje pełną swobodą decyzyjną przy określeniu, jaka suma zadośćuczynienia zapewni w okolicznościach danej sprawy pełną rekompensatę krzywdy doznanej przez osobę poszkodowaną czynem niedozwolonym, w orzecznictwie panuje zgodny pogląd , że korygowanie przez sąd drugiej instancji zasądzonego zadośćuczynienia może mieć miejsce tylko wtedy, gdy przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności sprawy, mających wpływ na jego wysokość, jest ono niewspółmiernie nieodpowiednie, tj. albo rażąco wygórowane, albo rażąco niskie (por. np. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 26 czerwca 2013 r. ,I ACa 253/13,LEX nr 1353605). Zarzut niewłaściwego określenia wysokości zadośćuczynienia mógłby być uwzględniony , gdyby nie zostały wzięte pod uwagę wszystkie istotne kryteria, wpływające na tę postać kompensaty, bądź też gdyby sąd uczynił jedno z wielu kryteriów, decydujących o wysokości zadośćuczynienia, elementem dominującym (vide - wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2000 r. III CKN 536/98 ,LEX 6942276, z dnia 18 kwietnia 2002 r. II CKN 605/00 , LEX 484718 i z dnia 26 września 2002 r. III CKN 1037/00, LEX 56905, wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 2 lipca 2013 r.,I ACa 199/13, LEX nr 1339380).

Nie było podstaw do oceny, że suma 80.000 zł całego zadośćuczynienia na rzecz A. S. ustalona została przez Sąd Okręgowy w wysokości rażąco wysokiej. Cierpienia i zakres uszczerbku na zdrowiu , jakie stały się udziałem tego

powoda były bardzo duże. Chłopiec doznał urazu głowy z objawami wstrząśnienia mózgu i złamaniem twarzoczaszki oczodołu i zatoki szczękowej prawej, złamania obu kości podudzia prawego z przemieszczeniem odłamów, złamania kości strzałkowej lewej. Nie można pominąć zakresu jego cierpienia psychicznego; w chwili wypadku miał 12 lat. W szpitalu został oddzielony od rodziców, ogromnie martwił się o nich, nie wiedział, czy przeżyli, a matkę ujrzał dopiero, gdy opuściła szpital. Złamania kości czaszki, kości obu podudzi, uszkodzenia ścięgien- były bardzo bolesne. Był unieruchomiony z powodu usztywnienia aż trzech kończyn. Jeszcze po powrocie do domu był przykuty do łóżka, tam załatwiał potrzeby fizjologiczne, musiał być myty. Dopiero w lutym 2010 r. usunięto mu pręty zespalające. Przez długi czas nie mógł swobodnie chodzić, co wyalienowało go spośród rówieśników, spowodowało konieczność indywidualnego nauczania. Jak stwierdzili biegli, nasilone dolegliwości bólowe utrzymywały się u niego przez ok. 9 miesięcy. Wypadek i jego skutki odcisnęły piętno na psychice powoda. Obniżyły się jego wyniki nauczania, zmieniło się jego podejście do życia. Z powodu traumatycznej sytuacji rodzinnej gwałtownie wydorósł, wobec dolegliwości rodziców „stał się mamą i ojcem rodziny”, jak zeznał R. S., co oznacza podwyższony poziom opiekuńczości i troski. Stracił napęd życiowy. Stale skarży się na bóle głowy (opinia Uniwersytetu...) we W.-k.380-386, zeznanie powódki - k.250,251 verte, zeznanie powoda R. S. - k. 252 verte). Wobec powyższego, powoływany przez apelującą argument, że zakres uszczerbku na zdrowiu A. S. określony został przez biegłych sądowych na 7% nie mógł stanowić wystarczającej podstawy do obniżenia należnego temu powodowi zadośćuczynienia. Z uwagi na młody wiek powoda, szczęśliwie większość doznanych przez niego urazów nie zostawiła trwałych następstw. Nie pomniejsza to rozmiaru krzywdy doznanej przez niego w okresie leczenia, rehabilitacji, a nawet obecnie (skutki natury psychicznej). Bezsprzeczne jest, że powodowi pozostały blizny, także na twarzy, których się bardzo wstydzi.

Jeśli chodzi natomiast o zadośćuczynienia dla powódki i jej męża, zgodzić się można z apelującą, że Sąd pierwszej instancji określił je na zbyt wysokim poziomie, aczkolwiek zawyżenie to nie było tak duże, jak wywodzono w apelacji.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, całe należne R. S. zadośćuczynienie powinno wynieść 100.000 zł, a zadośćuczynienie dla E. S. - 250.000 zł. Te kilkudziesięciotysięczne różnice pomiędzy świadczeniami zasądzonymi w zaskarżonym wyroku a wynikającymi z oceny sądu odwoławczego odpowiadają pojęciu nieadekwatności w stopniu rażącym. Uzasadniało to zmianę przedmiotowego rozstrzygnięcia.

R. S. fizycznie został najmniej poszkodowany w przedmiotowym wypadku. Jego urazy somatyczne były o wiele mniejsze niż w przypadku syna, któremu przyznane zostało zadośćuczynienie w wysokości 80.000 zł. Dlatego określenie całego świadczenia z tego tytułu na rzecz R. S. w wysokości 100.000 zł będzie, zdaniem Sądu Apelacyjnego, adekwatne - z jednej strony do rozmiaru obrażeń tego powoda, z drugiej natomiast - do skutków wypadku dotyczących jego sferę psychiczną. To właśnie ten element szkody określony został przez biegłych jako skutkujący największym, bo wynoszącym 17% uszczerbkiem na zdrowiu.

Sąd Okręgowy szczegółowo i wnikliwie opisał skutki, jakie przedmiotowy wypadek wywołał w stanie zdrowia i obecnym życiu powódki E. S.. Jej cierpienia fizyczne i psychiczne były bardzo duże, a rozmiar jej pokrzywdzenia był największy ze wszystkich powodów. Mimo tego, Sąd Apelacyjny uznał, że całe zadośćuczynienie należne powódce nie powinno przekroczyć kwoty 250.000 zł. Jak wynika z opinii biegłych, mimo nadal trwających ograniczeń ruchowych, była w stanie powrócić do pracy zawodowej, planowany zabieg operacyjny korekcji koślawej deformacji osi kończyny na poziomie podudzia rokuje przywrócenie osi anatomicznej. Oczywistym jest, że wiązać się to będzie z kolejną operacją i niedogodnościami z tym związanymi. Po pierwsze jednak, uwzględnia to przyznane zadośćuczynienie. Po drugie, nie można tracić z pola widzenia tego, że wysokość przyznawanych w licznych sprawach sądowych, w różnych okolicznościach faktycznych, zadośćuczynienia na mocy art. 445 § 1 kc w zw. z art. 444 § 1 kc, w tym osobom, które doznały kalectwa lub utraciły zdolność do pracy, winna podlegać stopniowaniu w pragmatycznym odniesieniu do wielorakich krzywd stron podlegających rekompensacie w drodze zadośćuczynienia. Równocześnie, mimo zmian w sytuacji ekonomicznej kraju, wysokość przyznawanych świadczeń nie może w sposób dowolny abstrahować od przeciętnych warunków życia i poziomu zamożności społeczeństwa (choć jest to tylko pomocnicze kryterium oceny).

Tak więc, wobec faktu, że z należnego E. S. zadośćuczynienia w wysokości 250.000 zł pozwana wypłaciła już 120.000 zł, zasądzeniu na jej rzecz podlegało 130.000 zł, co uzasadniało zmianę dokonaną w punkcie 1/ zaskarżonego wyroku,

a wobec faktu, że z należnego R. S. zadośćuczynienia w wysokości 100.000 zł pozwana wypłaciła już 70.000 zł, zasądzeniu na jego rzecz podlegało 30.000 zł, co uzasadniało zmianę dokonaną w punkcie 2/ tegoż orzeczenia.

Apelacja była bezzasadna w zakresie, w jakim pozwana domagała się zmiany przez zasądzenie odsetek od dnia wyrokowania.

W konkretnych okolicznościach niniejszej sprawy słuszny był pogląd Sądu pierwszej instancji, że odsetki należne są od dnia wytoczenia powództwa. Sąd Apelacyjny zgadza się z argumentacją przedstawioną przez Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 7 listopada 2013 r., II PK 53/13, iż jeśli zobowiązany nie płaci zadośćuczynienia w terminie wynikającym z przepisu szczególnego lub w terminie ustalonym zgodnie z art. 455 in fine k.c., uprawniony nie ma niewątpliwie możliwości czerpania korzyści z zadośćuczynienia, jakie mu się należy już w tym terminie. W konsekwencji odsetki za opóźnienie w zapłacie zadośćuczynienia należnego uprawnionemu już w tym terminie powinny się należeć od tego właśnie terminu. Stanowiska tego nie podważa pozostawienie przez ustawę zasądzenia zadośćuczynienia i określenia jego wysokości w pewnym zakresie uznaniu sądu. Przewidziana w art. 445 § 1 k.c. możliwość przyznania przez sąd odpowiedniej sumy tytułem zadośćuczynienia za krzywdę nie zakłada bowiem dowolności ocen sądu, a jest jedynie konsekwencją niewymiernego w pełni charakteru okoliczności decydujących o doznaniu krzywdy i jej rozmiarze. Mimo więc pewnej swobody sądu przy orzekaniu o zadośćuczynieniu, wyrok zasądzający zadośćuczynienie nie ma charakteru konstytutywnego, lecz deklaratywny (LEX nr 1418731, por. także wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dn. 9 stycznia 2014 r., IACa 459/13, LEX nr 1416095).

W świetle powyższego wskazać należy, że w dacie wezwania pozwanej do zapłaty stan zdrowia powodów był wiadomy pozwanej i nie uległ zmianie do chwili wydania przedmiotowego wyroku. Co więcej, pozwana wypłaciła powodom zaniżone w stosunku do rozmiaru ich krzywdy zadośćuczynienia w sytuacji, gdy na etapie postępowania likwidacyjnego stopień uszczerbku na zdrowiu poniesiony przez powodów został przez biegłych Towarzystwa oceniony zdecydowanie wyżej niż przez biegłych sądowych, na opinii których oparł się Sąd Okręgowy rozstrzygając sprawę (w odniesieniu do E. S. - na 100%, w odniesieniu do R. S. - na 59%, w odniesieniu do A. S. - na 44%).

Częściowa zmiana zaskarżonego wyroku w punktach 1/ i 2/ skutkowałą także zmianą w zakresie orzeczeń o kosztach procesu, zawartych w punktach 6/,7/ i 8/ przedmiotowego orzeczenia. Należna od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa opłata od zasądzonych roszczeń wyniosła 10.286 zł (205.716,39 zł x 5%). Powodowie wygrali w 27% (żądanie pozwu wynosiło 786.000 zł). Skarb Państwa wydatkował na opinie w sprawie 1.404,88 zł, wobec czego pozwana winna ponieść z tego 27%, czyli 379,31 zł. Z uwagi na charakter sprawy, sytuację majątkową powodów oraz uznaniową wysokość dochodzonych świadczeń, orzeczono o uchyleniu punktu 8/ przedmiotowego wyroku i o zmianie punktu 6/, na mocy art. 102 kpc oraz art. 113 ust.4 uksc. Powodowie zostali zwolnieni od kosztów sądowych w zakresie opłaty od pozwu.

Wobec powyższego, Sąd Apelacyjny orzekł, jak w punkcie 1) sentencji na mocy art. 386§ 1 kpc, a w punkcie 2) na mocy art. 385 kpc. O kosztach postępowania apelacyjnego rozstrzygnięto na zasadzie art.102 kpc, uznając, że charakter sprawy, sytuacja majątkowa powodów oraz uznaniowa wysokość dochodzonych świadczeń - a więc te same okoliczności, jakie wzięte zostały pod uwagę przy decydowaniu o kosztach procesu w zaskarżonym wyroku Sądu Okręgowego - przemawiały za uznaniem, że zachodzi wypadek szczególnie uzasadniony w rozumieniu powołanego przepisu. Apelacja uwzględniona została tylko w 39,5%, a kwota 2.928,75 zł z tytułu zwrotu kosztów, jaka należałaby się pozwanej zgodnie z zasadą stosunkowego rozliczenia z art. 100 zd. 1 kpc wynika z tego, iż pozwana uiściła wysoką opłatę od apelacji (8.850 zł), określając wartość przedmiotu zaskarżenia na znaczną sumę 177.000 zł.